

ETISKA RÁÐIÐ

Etiska ráðið · J.C.Svabosgøta 43 · 100 Tórshavn · Føroyar
Tlf: + 298 219484 · T-postur: er@er.fo · www.etiskaradid.fo

ÁRSFRÁGREIÐING 2019

Etiska ráðið
J.C.Svabosgøta 43
100 Tórshavn
Føroyar

Tlf: + 298 219484
T-postur: er@er.fo

www.etiskaradid.fo

Ársfrágreiðingin er teldutøk á heimasíðuni. [Trýst her.](#)

Útgivið, februar 2020

Innihald

Formæli	3
Uppgávan hjá Etiska ráðnum	4
Setan av ráðnum og hvør er í ráðnum	4
Ráðslimir	6
Skrivstova.....	8
Etisk evnir	9
Kjakfundir	9
Hjartastartarar	9
Fosturdiagnostikkur	11
Linnandi viðgerð og lívsgóðska.....	12
Útgávur.....	15
Fyrsta ársfrágreiðing 2018.....	15
Lóggáva á enskum.....	15
Etisk argumentasjón	15
Onnur evnir	16
Innkomin mál	16
Samstarv við onnur ráð.....	16
Hoyringarsvar	16
Facebook	17
Ætlanir 2020.....	17
Samanumtøka.....	17

Formæli

Etiska ráðið hefur nú tvey ár á baki. Lögtingslóg um Etiskt ráð var samtykt í september 2017, og ráðslimirnir voru valdir í desember sama ár. Fyrst í januar 2018 fór nývalda ráðið til verka og setti á stovn skrivstovu 1. mai 2018. Fyrsta ársfrágreiðingin fevndi sostatt um virkseimið hjá ráðnum í 2018.

Hetta er sostatt onnur frágreiðing frá Etiska ráðnum. Ráðið hefur í 2019 havt 10 ráðsfundir, har regluliga virkseimið hefur verið viðgjørt og umrøtt.

Til tess at náa endamálinum um at fremja og styrkja kjak og vitan um etiskar spurningar, hefur ráðið skipað fyri almennum tiltøkum. Og fyri at koma á tal við borgaran, hefur ráðið stovnað heimasíðu og Facebook-vanga at stuðla undir henda setning.

Ráðið hefur skipað fyri tveimum almennum tiltøkum, hefur lutikið í einum almennum tiltaki og hefur harumframt samstarvað við ymsar áhugapartar, sum greitt verður frá í hesi frágreiðing.

Ráðið heldur, at orðaskifti um etiskar spurningar verða alt meir átrókandi, sæð í kjalarvørrinum av teknisku menningini, sum er í heilsugeiranum, og sum eisini fevnir um aðrar samfelagsgeirar. Henda gongdin ber í sær, at tað verður alt meira neyðugt at umrøða og taka støðu til spurningar um, hvat vit vilja og hvat vit ikki vilja, hvørjar fyrimunir kunnu vit fáa og hvørjir eru vansarnir, nær er talan um glíðibreyt, og ber tað til at steðga einari menning, sum kann bera í sær óynsktar avleiðingar o.s.fr.

Í høvuðsheitum hefur ráðið í 2019 varpað ljós á spurningin um hjartastartarar á bústovnum fyri eldri, á fosturdiagnostikk og á linnandi viðgerð og lívsgóðsku áðrenn deyða.

Hildur við Høgadalsá
forkvinna

Barbara á Tjaldrafløtti
fakligur skrivari

Uppgávan hjá Etiska ráðnum

Etiska ráðið er sett at virka samsvarandi lögtingslóg [nr. 70 frá 29. mai 2017](#) um Etiskt ráð.

Etiska ráðið skal fremja og styrkja kjak og vitan um etiskar spurningar, ið knýta seg til heilsufakligt virksemi á heilsuøkinum, almannaøkinum og kommunala økinum. Hetta verður m.a. gjørt við at skipa fyri ráðstevnum, evnisdøgum og kjakfundum fyri at varpa ljós á aktuellar etiskar spurningar.

Etiska ráðið skal ráðgeva lögtingi, landsstýrinum og almennum myndugleikum í etiskum spurningum. Etiska ráðið hevur skyldu til at fylgja menningini á tí bio- og ílegutekniska økinum og hevur til uppgávu at ráðgeva í etiskum spurningum viðvíkjandi gransking í og nýtslu av bio- og ílegutøkni.

Ráðið virkar óheft og velur sjálvt tey evnir og teir spurningar, tað tekur til viðgerðar. Tað er ikki krav, at Ráðið er samt í sínum niðurstøðum um ávís etisk evnir. Heldur er umráðandi, at lýsa ávísu evnini úr ymskum sjónarhornum, og búa almenningin og tey, sum skulu taka støðu til tey ymsu evnini, til víðari kjak og støðutakan.

Ráðið skal lata úr hondum minst eina frágreiðing um árið.

Setan av ráðnum og hvør er í ráðnum

Í lóggávuni er ásett, at tað er landsstýrismaðurin í heilsu- og innlendismálum, sum setur limirnar í Etiska ráðnum. Etiska ráðið hevur níggju limir, ið verða settir fyri fyra ár í senn. Tilnevningin verður gjørd eftir ávísimum reglum, soleiðis at landsstýrismaðurin í heilsu- og innlendismálum tilvevnr formannin í ráðnum, umframt ein lim. Harumframt tilvevnr landsstýrismaðurin í heilsu- og innlendismálum tríggjar limir eftir tilmæli frá landsstýrismonnunum í ávikavist almannamálum, vinnumálum og mentamálum, ein lim eftir tilmæli frá Kommunufelagnum og tríggjar limir eftir tilmæli frá politisku flokkunum, ið hava umboð á lögtingi.

Tey, ið verða tilnevnd í ráðið, skulu hava innlit í etisk, mentanarlig, samfelagslig og faklig viðurskifti, ið hava týdning fyri virksemið hjá ráðnum. Limir í ráðnum kunnu ikki sita á lögtingi ella í kommunustýri.

Limirnir verða sitandi í ráðnum, til nýggir limir eru tilnevndir. Tá ið ráðið verður sett av nýggjum, verður miðað eftir, at í minsta lagi trýggir limir frá undanfarna valskeiði verða sitandi eitt valskeið afturat. Limir kunnu verða settir av nýggjum eina ferð.

Landsstýrismaðurin í heilsu- og innlendismálum skal tryggja, at ráðið verður samansett við fólki við fjølbroyttum útbúgvungum og royndum, og at umleið eins nógvir limir av báðum kynum eru umboðað.

Ann Danielsen, serlækni í gynækologi/obstetrik kom í ráðið í februar í 2019, tá Steintóra Samuelsen, serlækni gynækologi/obstetrik og limur í Etiska ráðnum, andaðist.

Ráðslimir

Hesir limir eru í Etiska ráðnum:

Hildur við Høgadalsá, tilnevnd forkvinna, sjúkrarøktarfrøðingur og master í yrkismenning. Hildur er eykalimur og fyrrverandi forkvinna í Sjúkrarøktaretiska ráðnum. Hon hevur starvast víða innan heilsuverkið, harav meginpartin av tíðini á Sjúkrarøktarfrøðiskúlanum.

Tilnevnd í 2018 av landsstýriskvinnuni í heilsumálum.

Ann Danielsen, serlækni í gynækologi/obstetrik. Starvast sum lækni í kvinnusjúkum á Landssjúkrahúsinum.

Tilnevnd í 2019 av landsstýriskvinnuni í heilsumálum.

Jógvan D. Hansen, cand.phil. Starvast sum lærari í heimspeki.

Tilnevndur í 2018 eftir tilmæli frá politisku flokkunum á løgtingi.

Richard Schwartson, MSc (Pharm) og MSc (IT). Starvast sum KT-leiðari í Apoteksverkinum.

Tilnevndur í 2018 eftir tilmæli frá politisku flokkunum á løgtingi.

Sólbjörg Frederiksberg, fysioterapeutur. Starvast á fysioterapideildini á Landssjúkrahúsinum.

Tilnevnd í 2018 eftir tilmæli frá politisku flokkunum á lögtingi.

Jákup H. Foldbo, cand.scient.soc. Starvast sum trivnaðarleiðari í Runavíkar kommunu.

Tilnevndur í 2018 eftir tilmæli frá Kommunufelagnum.

Leif Olsen, sosialráðgevi. Starvast sum ráðgevi í Almannaverkinum.

Tilnevndur í 2018 eftir tilmæli frá landsstýriskvinnuni í almannamálum.

Debes H. Christiansen, cand.scient. Deildarleiðari á Heilsufrøðiligu starvsstovuni.

Tilnevndur í 2018 eftir tilmæli frá landsstýrismanninum í vinnumálum.

Marjun Bæk, cand.theol. Fyrrverandi sóknarprestur og sjómansprestur.

Tilnevnd í 2018 eftir tilmæli frá landsstýriskvinnuni í mentamálum.

Skrivstova

Á skrivstovuni starvast fakligur skrivari hálva tíð.

Barbara á Tjaldrafløtti, cand.scient.adm. og MEVO (Master í etikki og virðum í organisatiónum).

Sett eftir tilmæli frá Etiska ráðnum.

Uppgávan hjá skrivstovuni er at tæna Etiska ráðnum at røkja sína uppgávu, sum er at fremja og styrkja kjak og vitan um etiskar spurningar, ið knýta seg til heilsufakligt virkseml á heilsuøkinum, almannaøkinum og kommunala økinum, og at gera almennar myndugleikar og borgarar betur fòrar fyri at taka stòðu í etiskum spurningum.

Uppgávan er harumframt m.a. at savna inn tilfar og greina tilfarið fyri ráðið.

Fakligi skrivarin leggur til rættis ráðsfundirnar saman við forkvinnuni, og hevur um hendi dagliga virkseml á skrivstovuni.

Etiska ráðið hevur leigað høli frá Landssjúkrahúsinum og húsast í Granskingarlonini, J.C. Svabos gøta 43.

Etisk evnir

Frá byrjan gjørði ráðið ein evnislista at arbeiða út frá. Evnini vóru mong, áhugaverd og viðkomandi, og ráðið hefur framhaldandi arbeitt samsvarandi hesum evnislista. Ráðið hefur nú sett av ein arbeiðsdag fyrst í januar 2020 at gera eina evnis- og arbeiðsætlan fyri komandi tvey árin. Høvuðsevnini, sum arbeitt hefur verið við í ár, eru hjartastartarar, fosturdiagnostikkur og linnandi viðgerð og lívsgóðska áðrenn deyða – palliatióin. Harumframt hava aðrar uppgávur verið.

Kjakfundir

Í 2019 hefur Etiska ráðið havt trýggjar kjakfundir. Í grein 1 í lóg um Etiskt ráð stendur m.a., at Etiska ráðið hefur til endamáls at fremja og styrkja kjak og vitan um etiskar spurningar, ið knýta seg til heilsufakligt virkseimi á heilsuøkinum, almannaøkinum og kommunala økinum.

At náa hesum setningi hefur ráðið til nú valt at skipa fyri kjakfundum. Kjakfundirnir hava verið sjónbandaðir, og øll innleggini hava verið teknmálstulkað. Innleggini eru síðan lögð út alment, soleiðis at ráðið tryggjar sær, at allir borgarar í landinum hava atgongd til tilfarið. Í sambandi við almennu tiltøkini, hefur forkvinnan verið boðin til samrøðu um einstøku evnini í útvarpsendingini “Góðan morgun Føroyar”.

Setningurin kann eisini fremjast við at upplýsa um etiskar spurningar á annan hátt, og væntandi fer ráðið at økja um miðlanina av etiskum spurningum frameftir.

Hjartastartarar

Spaniastova í Klaksvík bjóðaði ráðnum at halda almennan fund um hjartastartarar 6. mars.

Á myndini omanfyri er Hildur við Høgdalsá, forkvinnu. Mynd: Etiska ráðið.

Endamálið við tiltakinum um hjartastartarar var at lýsa etiskar tvístøður, sum hjartastartarar kunnu hava, tá teir verða settir upp á bústovnum fyri eldri. Ráðið hevði valt at varpa ljós á spurningar sum: Eiga vit sum eldri búfólk sjálvi at gera av, um hjartastartari skal brúkast, um vit hava tað fyri neyðini, ella eru tað onnur, sum taka avgerð okkara vegna? Eigur tað at vera møguleiki at frávelja hjartastartara? Ella er tað at rokna sum natúrligt, at tá hjartastartari er tøkur, verður hann nýttur í øllum førum?

Á myndini omanfyri er Jákup H. Foldbo, ráðslimur. Mynd: Etiska ráðið.

Hildur við Høgadalsá, forkvinna greiddi frá spurninginum: Um vit fáa hjartasteðg á eldri árum, vilja vit tá sjálvi taka avgerð um, hvørt hjartastartari skal brúkast at fáa lív í okkum aftur, ella skulu tey, har vit búgva, taka hesa avgerð? Jákup Foldbo greiddi frá heilsu, trygd og umhvørvi (HTU) í kommunalum viðurskiftum, við atliti at hjartastartarum og fyrstuhjálp, og setti spurningin: Hvussu veita kommunur borgarum á bústovnum bestu umstøður?

Eftir hetta var orðaskifti, har Arnhold Nielsen, kommunulækni í Klaksvík, eisini luttók. Tað var Spaniastova í Klaksvík, sum hevði heitt á Etiska ráðið um at luttaka á hesum almenna tiltaki. Tiltakið var væl vitjað og um 60 fólk møttu. Sum uppfylging av tiltakinum hevur ráðið skrivað eina [grein](#), sum liggur á heimasíðuni, og harumframt sett upp [tilmæli](#) í trimum punktum, sum snýr eg um tey viðurskifti, ein skal hugsa um, tá hjartastartarar verða settir upp á bústovnum.

Í hesum sambandi luttóku umboð frá Etiska ráðnum á fundi við umsitingina hjá kommunufelagnum og við leiðslur á eldraøkjunum hjá kommununum. Etiska ráðið greiddi á fundinum frá sínum virksemi, og orðaskifti var um støðuna innan eldraøkið. Tosað varð um støðuna viðvíkjandi hjartastartarum, har tað vísti seg, at hettar er eitt mál, sum ikki er viðgjørt nakað serligt. Summir bústovnar fyri eldri hava hjartastartarar, meðan aðrir umhugsa møguliga

at fáa hjartastartarar. Støðan innan eldraðkið generelt varð eisini umrødd, við atliti at etiskum spurningum, og eitt nú kom fram, at fólk við demens vanta viðgerð, at trupult er at fáa innleggingar til sjúkrahús, at trupult er at fáa hjálp til sálarviðgerð, og at raðfestingarnar viðvíkjandi sjúkum innan sjúkrahúsverkið ikki altíð eru skynsamur. Harumframt varð víst á spurningin um, í hvønn mun vit eiga at brúka tólmenni í eldrarøktini.

Fosturdiagnostikkur

Eitt av høvuðsøkjunum hjá Etiska ráðnum er at viðgera teir etisku spurningarnar, sum knýta seg til gransking í og nýtslu av lív- og ílegutøkni, sum viðvíkja menniskjum. Tað var við støði í hesum, at ráðið valdi at raðfesta spurningin um fosturdiagnostikk og at skipa fyri almennum tiltaki um evnið.

Byrjað varð við at varpa ljós á spurningar sum t.d. nær skal kvinnan fáa bjóðað fosturdiagnostikk, hvør skal fáa hetta tilboð og hvussu eiga truplu støðurnar at handfarast, sum kvinnur og pør kunnu koma í orsakað av fosturdiagnostikki. Hvørjar avleiðingar kann ein fosturdiagnosa fáa persónliga og samfelagsliga, kann tað hugsast, at tað verður tvungið at gera fosturdiagnostikk - ella er best einki at vita?

Frá kjakfundinum um fosturdiagnostikk í Norðurlandahúsinum 22. mai. Mynd: Etiska ráðið.

Fundurin var skipaður við fyra innleggum, har Hildur við Høgadalsá, forkvinna í Etiska ráðnum, fyrst greiddi frá um fosturdiagnostikk og setti spurningin: Vilja vit vita ella ikki vita? Síðan greiddi Ann Danielsen, serlækni í kvinnusjúkum og limur í Etiska ráðnum, frá um fosturdiagnostikk í Føroyum í dag. Fróði Joensen, yvirlækni á Barnadeildini, greiddi frá genetiskari skreening av arvaligum sjúkum í Føroyum, og hvørja vitan vit hava í dag. Innleggið

tók m.a. stöðid í tilmæli, sum var gjørt til landsstýrismannin í almanna- og heilsumálum í 2007 um kliniska genetiska ráðgeving í heilsuverkinum. Seinasta innleggið átti Jógvan D. Hansen, lærari í heimspeki og limur í Etiska ráðnum, har hann hugleiddi um, hvørjar etiskar tvístøður kunnu standast av fosturdiagnostikki.

Óluva Zachariassen, journalistur leiddi orðaskiftið. Fundurin var í Norðurlandahúsinum, og um 200 fólk møttu til fundin. Orðaskiftið millum fundarfólk og luttakarar var gott og gevandi. Tey fyra innleggini, sum vóru teknmálstulkað, vórðu [stroymd](#) og lögð á heimasíðuna hjá ráðnum.

Fundarfólk og panel frá kjakfundinum um fosturdiagnostikk í Norðurlandahúsinum 22. mai. Mynd: Etiska ráðið.

Sum næsta stig vendi ráðið sær til Heilsumálaráðið við [áheitan](#) um at gera eina almenna vegleiðing um fosturdiagnostikk.

Harumframt [tosaði](#) ráðið við tvær kvinnur um teirra tankar og støðutakan í samband við fosturdiagnostikk, har onnur hevði gjørt av at kanna fostrið, og hin hevði valt ikki at kanna fostrið. Hetta fyri at vísa á nakrar av teim spurningum, sum stinga seg upp í samband við fosturdiagnostikk.

Linnandi viðgerð og lívsgóðska

Spurningurin um palliatióin varð umrøddur í almenna rúminum í seinnu helvt av 2018, og í kjalarvørrinum av hesum orðaskifti fekk Etiska ráðið áheitan um at taka spurningin upp til umrøðu. Hetta styrkti ráðið í avgerð síni um at viðgera evnið palliatióin, sum longu var á

breddanum sum eitt evni, og ráðið byrjaði tí at umrøða ítøkiligu áheitanina. Ráðið sendi í tí sambandi áheitan á táverandi Heilsu- og innlendismálaráð um at taka spurningin um virðiliga palliativa viðgerð av ALS-sjúklingum til viðgerðar. Fyrst í januar í 2019 fekk Etiska ráðið skriv frá landsstýriskvinnuni um, at hon ætlaði at seta ein arbeiðsbólk at eftirmeta verandi skipan við palliativum toymi og palliativari eind, og at ætlanir vóru um at umrøða hetta saman við Etiska ráðnum. Tó hevur ráðið ikki hoyrt nakað aftur í hesum sambandi. Men ráðið er vitandi um, at ein arbeiðsbólkur hevur handað sitandi landsstýrismanni [tilmæli](#) um palliatióin.

Næsta stig at viðgera evnið var fyrireiking í breiðari høpi, eitt nú við lesnaði, luttøku á skeiði og fundum og samrøðum við viðkomandi partar um, hvussu spurningurin um palliatióin skuldi umrøðast og hvussu ráðið ynskti at varpa ljós á hetta evnið. Niðurstøðan varð at seta fokus á linnandi viðgerð og lívsgóðsku áðrenn deyða, og at hetta skuldi gerast við kjakfundi fyri at náa út til nógv fólk. Kjakfundurin varð hildin í Løkshøll 6. november 2019, og um 150 fólk møttu til fundin.

Sum útgangsstøði settu vit spurningarnar: Hvat er palliatióin? Hvussu eru umstøðurnar í heimum, har fólk liggja til at doyggja, og hvussu upplivir Heimatænastan hesar støður? Hvussu fara vit væl úr hesi verð, og hví skulu vit stremba eftir at varðveita førleikarnar sum longst? Hvussu ynskja vit, at seinasta tíðin skal verða?

Mynd frá upplegg hjá Jonnu Joensen, sjúkrarøktarfrøðingi og deildarleiðara í Heimatænastanuni.

Endamálið var at lýsa, hvørjar etiskar støður og spurningar knýta seg at síðstu tíðini áðrenn deyða, og hvussu vit ynskja, at seinasta tíðin skal verða. Forkvinnan, Hildur við Høgadalsá, hevði forfall henda dagin, so Barbara á Tjaldrafløtti, fakligur skrivari, las upp hennara upplegg um spurningin: “Hvat er palliatióin, og hvussu kunnu vit veita linna og lívsgóðsku?”

Síðan var upplegg frá Jonnu Joensen, sjúkrarøktarfrøðingi og deildarleiðara í Heimatænastanuni, sum greiddi frá um síðstu tíðina heima, har hon m.a. kom inn á egnar royndir í Heimatænastuni og eygleiðingar.

“At fara væl úr hesi verð” var heitið á upplegginum hjá Marjun Bæk, fyrrverandi sóknarpresti og limi í Etiska ráðnum, sum m.a. eisini greiddi frá egnum royndum. Uppleggið hjá henni kann lesast [her](#). Næsta upplegg var frá Sólbjørg Frederiksberg, fysioterapeuti á Landssjúkrahúsinum og limi í Etiska ráðnum, sum greiddi frá hví rehabilitering og palliatióin eiga at ganga hond í hond.

“Palliatióin í dag og frameftir – hvørjar umstøður ynskja vit” var yvirskriftin á upplegginum hjá Bjarna á Steig, yvirlækna og serlækna í blóðsjúkum og palliatióin. Hetta var samstundis seinasta innleggið á hesum fundinum.

Panelluttakararnir og orðstýrari frá kjakfundinum í Løkshøll 6. november. Mynd: Etiska ráðið.

Uni Arge, journalistur, var orðstýrari. Tað vóru um 150 luttakarar. Orðaskifti var millum panelluttakararnar, og stutt orðaskifti millum fundarfólk og luttakarar.

Tey fimm uppleggini, sum eisini vóru tekniáskilningur, vóru stroynd og kunnu síggjast [her](#).

Útgávur

Fyrsta ársfrágreiðing 2018

Í februar í 2019 var fyrsta [ársfrágreiðingin](#) hjá Etiska ráðnum latin úr hondum. Hetta árið var nógv orka lögð í at skipa ráðið, viðgera hvørji evnini vóru, sum skuldu á skrá, skipa skrivstovu, seta fólk, gera heimasíðu, fáa búmerki o.s.fr. Talan var um fyrstu fetini. Ráðið hevði eitt alment tiltak og gav út talgilda bóklingin, *Etikkur – ein evnislýsing*.

Lóggáva á enskum

Ráðið hevur tikið stig til at umseta lóggávuna um [Etiskt ráð til enskt](#). Orsøkin er, at tað eru alsamt fleiri altjóða fyrilestrar og ráðstevnur í Føroyum, sum á einhvønn hátt snúgva seg um etikk og etiskar spurningar. Enski teksturin ger tað lættari hjá útlendingum at seta seg inn í galdandi reglur á økinum, og hann er at finna á heimasíðu ráðsins.

Etisk argumentasjón

Etisk argumentasjón er grein, umsett frá [Bioteknologiráðet](#) í Norra, sum ráðið hevur lagt á [heimasíðuna](#). Greinin snýr seg um, hvussu vit kunnu byggja upp eina góða argumentasjón. Í greinini verður staðfest, at biotøkni hevur við sær nógvar nýggjar etiskar tvístøður, og spurt verður, hvussu vit eiga at skifta orð um og svara hesum á ein uppbyggjandi hátt. Fosturdiagnostikkur verður í hesum sambandi umrøddur sum ein spurningur, sum hevur etiskar tvístøður. Sagt verður m.a., at endamálið við tí etiska orðaskiftinum er at gera eina heildarmeting av, hvat er gott.

Ráðið hevur mettt, at henda grein er gagnlig og vónar at hon kann geva íkast til etisk orðaskifti.

Onnur evnir

Umframt tað sum er nevnt omanfyri, hevur forkvinnan í Etiska ráðnum undirvíst í etikki á deildini fyri Heilsuvísindi, á miðnámskúlanum Glasi, fólkaskúlanæmingar hava verið og vitjað Etiska ráðið og sett ymsar etiskar spurningar í samband við uppgávur, og framløga hevur eisini verið fyri Almanamálaráðnum um uppgávuna og virksemið hjá Etiska ráðnum. Harumframt hevur forkvinnan luttikið í serfrøðingabólkinum í samband við álit um persónlagaðan heilivág, sum var umbiðið og latið landsstýriskvinnuni í Heilsu- og innlendismálum.

Innkomin mál

Einstakir borgarar hava vent sær til ráðið við fyrispurningum. Í førum, har tað snýr seg um persónsmál, verður boðað frá, at Etiska ráðið hevur ikki heimild at taka upp persónsmál. Heldur verður tá roynt at vísa til rætta viðkomandi, sum kann hjálpa og møguliga loysa spurningarnar, talan er um.

Einstøk feløg hava eisini vent sær til ráðið, men tað hevur eisini verið um mál, sum ráðið ikki hevur heimild til at taka upp.

Samstarv við onnur ráð

Etiska ráðið hevur havt fund við umboð fyri Siðfrøðinevndina hjá Føroyskum Sálarfrøðingum og við umboð fyri Sjúkrarøktaretiska ráðið. Tosað varð um mál av felags áhuga, og semja var um at hyggja nærri upp á etiskar tvístøður, sum kunnu stinga seg upp í sambandinum millum fakfólk og klient, ella borgara og tann professionella. Hugsað varð eitt nú um sjúkling og sjúkrarøktarfrøðing, sálarfrøðing og klient ella prest og borgara. Hildið varð, at hetta evnið átti at havt almennan áhuga, tí tað fevnir um fleiri samfelagsbólkar.

Hoyringarsvar

Ráðið varð kallað inn til fund á Løgmannsskrivstovuni at umrøða broytingar í rættargangslógini og gav í stuttum sínar viðmerkingar til hetta mál. Ráðið hevur eisini gjørt hoyringarsvar um uppskot til felags norðurlenska nevnd fyri etiska góðkenning av kliniskari gransking.

Facebook

Ráðið stovnaði [Facebook-vanga](#) í febrúar í ár, og alt fleiri fylgjarar leggjast afturat. Síðan verður nýtt til at fáa heimasíðuna og tilfarið frá ráðnum betri kent. Síðan er serliga væl egnað til at lýsa tey tiltøk, sum ráðið hevur staðið fyri.

Ætlanir 2020

Fyrst í januar verður ætlan lögð fyri komandi árin. Etiska ráðið hevur fingið 100 t.kr. afturat til virkseimið, soleiðis at ráðið hevur um 160.000 t.kr. á árliga búskettinum til tiltøk, útgávur, fyrilestrar og annað.

Samnumtøka

Etiska ráðið hevur nú tvey ár á baki, og háltannað ár er síðan, at skrivstovan var stovnst. Ráðið hevur tikið fyrstu fetini og funnið ein hóskað leist at samstarva eftir.

Um 500 fólk hava luttikið á tiltøkunum og fundum, sum ráðið hevur verið við til í 2019. Vit hava ikki tølt fyri vitjandi á heimasíðuni, men síggja tó, at vit røkka sera langt, tá vit lýsa á Facebook vanganum við tiltøkum, og tá kunnað hevur verið um tilfar, sum er lagt á heimasíðuna.

Ráðið ásannar, at etiskir spurningar taka tíð at umrøða, og á sama hátt tekur tað tíð at fáa etisk evnir at hava ein tílíkan status, at tey gerast ein natúrligur partur, tá ymisk týðandi heilsuevnir og harvið samfelagsevnr verða umrødd.

Ráðið ásannar somuleiðis, at tað hevur alstóran týðning at umrøða etiskar spurningar, nú tøkniliga menningin innan heilsuøkið hevur ein skjótleika, sum vit ikki hava sæð fyrr.

Talið 3 umboðar ávísa rútmu, - lívsins rútmu.

Byrjan – miðja – endi. Skapan – lív – deyði. Fortíð – nútíð – framtíð.

Etiska ráðið viðger evnir, har tað sum oftast ikki eru eintýtt svar og har evnir kunnu síggjast úr ymsum sjónarhornum. Soleiðis ímyndar búmerkið arbeiðið hjá Etiska ráðnum.